

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (Fi2024/01005)

Förslag om ytterligare sänkt skatt på arbetsinkomster och pension

I den sakpolitiska överenskommelsen (Tidöavtalet) redovisas ett antal reformambitioner på skatteområdet som ska förverkligas under mandatperioden. Regeringen har ambitionen att dessa kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2025. Däremot finns det en reservation om omfattning och dimensionering som ska vara beroende av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet. I ljuset av dessa reservationer föreslås följande skattesänkningar:

Förslagen i sammandrag

I promemorian föreslås ytterligare sänkt skatt på arbetsinkomster och pension:

- 1) Det ordinarie jobbskatteavdraget förstärks med 8,11 miljarder kronor. Det sker genom att skattereduktionen höjs för personer med arbetsinkomster som överstiger 191 200 kronor per år, motsvarande 15 933 kronor per månad.
- 2) Det förhöjda grundavdraget förstärks med 1,84 miljarder kronor. Det sker genom att det särskilda beloppet som läggs till det ordinarie grundavdraget höjs för personer med förvärvsinkomster som överstiger ca 191 200 kronor per år.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Sacos ställningstagande

Inledning

Saco har under lång tid argumenterat för behovet av en övergripande skattereform som tar ett helhetsgrepp om skattesystemet med syfte att anpassa systemet till de förändringar som skett på arbetsmarknaden sedan den senaste genomgripande skattereformen genomfördes 1990/1991. Idag har vi ett lapptäcke av undantag och tillägg som gjort skattesystemet ineffektivt och mer komplicerat än nödvändigt. Vägledande för en genomgripande skattereform måste bland annat vara att stärka drivkrafterna för arbete och utbildning och främja entreprenörskap och innovationer. Detta är viktigt för att stärka produktivitetstillväxten och öka möjligheterna för ett långsiktigt ökat välbefinnande i samhället. Även utvecklingen av AI understryker behovet av en

genomgripande översyn av skattesystemet som anpassar det till nya förutsättningar som gäller.¹

Under senare tid har det genomförts ett antal utredningar som visar hur en möjlig skattereform skulle kunna utformas (Eklund (2020), Finanspolitiska rådet (2020) och Hansson (2022))². Utredningarna visar att det är fullt möjligt att göra skattesystemet betydligt effektivare med en given omfördelning. Saco ser därför att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning som inleder arbetet med att formulera hur en sådan reform skulle kunna se ut.

Förslagen som presenteras i promemorian syftar till att göra det mer lönsamt att arbeta och stärker köpkraften bland låg och medelinkomsttagare. Generellt sett är Saco positivt inställd till skatteförändringar som leder till ökade drivkrafter för arbete. Ett högt arbetskraftsdeltagande är avgörande för välfärdens finansiering och det offentliga åtagandet.

4.1 Förstärkning av jobbskatteavdraget

Förslag: Det ordinarie jobbskatteavdraget förstärks med 8,11 miljarder kronor. Det sker genom att skattereduktionen höjs för personer med arbetsinkomster som överstiger ca 191 200 kronor per år.

Kommentar:

Sysselsättningsgraden bland låg- och medelinkomsttagare är lägre än bland höginkomsttagare samtidigt som skatten på arbete, internationellt sett, är hög i den nedre delen av inkomstfördelningen. Att skattekillen på lägre inkomster är relativt hög var också något som produktivitetskommissionen konstaterade i sitt delbetänkande (SOU 2024:29). Produktivitetskommissionen gjorde därför bedömningen att en sänkning av inkomstskatten på lägre inkomster bör övervägas. Detta trots att incitamenten att arbeta har stärkts de senaste två decennierna (Finanspolitiska rådet, 2024). Det finns därför fortfarande ett visst utrymme för att öka drivkrafterna för arbete genom sänkt skatt på arbetsinkomster.

Erfarenheterna av jobbskatteavdraget med dess tonvikt på att stimulera arbetsmarknadsdeltagandet hos låg- och medelinkomsttagare är goda. Jobbskatteavdraget är den enskilt viktigaste orsaken till att incitamenten

¹ Arbetsvärlden (18 juni 2024), "Facken måste engagera sig i AI".

² Eklund, K. (2020), "Vårt framtida skattesystem – en ESO-rapport med förslag på en genomgripande skattereform", Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2020:7. Finanspolitiska rådet (2020), "Ett enklare och effektivare skattesystem", Särskilda studier från Finanspolitiska rådet. Hansson, Å. (2022), "Ett skattesystem för Sverige i en global värld", Forskningsrapport. SNS Förlag. Stockholm.

att arbeta har stärkts över tid. Detta har bidragit till att Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande internationellt sett (Finanspolitiska rådet, 2024). Men det faktum att jobbskatteavdraget har förstärkts i flera omgångar sedan det infördes 2007 antyder att effekten av ytterligare förstärkningar på sysselsättningen är lägre idag, än för 15 år sedan, då det är rimligt att anta att åtgärden har en avtagande marginalnytta. I ljuset av de problemen som finns på arbetsmarknaden idag i termer av mismatch och kompetensförsörjning bör därför den förstärkta incitamentsstrukturen mötas med efterfrågeskapande åtgärder som beaktar dessa problem för att på så sätt främja effekten på sysselsättningen.

Samtidigt har inflationen nu åter kommit ner till nivåer som ligger i linje med Riksbankens inflationsmål, och allt fler nationalekonomiska bedömare menar att inflationsproblemet är över. Vi befinner oss därför i ett finanspolitiskt läge där det kan finnas utrymme för att stärka köpkraften för breda inkomstgrupper, vars reallöner har urholkats under några år. Det faktum att vi fortfarande befinner oss i en lågkonjunktur innebär dock att skattesänkningen måste bli väl avvägd mot de behov vi samtidigt ser inom ramen för det offentliga åtagandet.

Även om jobbskatteavdragets konstruktion kan upplevas som komplicerat, så har det också flera fördelar. Det påverkar inte kommunernas intäkter negativt som en följd av den lägre skatten eftersom jobbskatteavdraget är statligt finansierad och bokförs i statens budget. Bidraget till kommunsektorns ekonomi kommer därför huvudsakligen att vara positiv i takt med att arbetsutbud och konsumtionsmöjligheter ökar. Samtidigt reduceras skillnaderna i skatt mellan olika kommuner, eftersom jobbskatteavdragets storlek är kopplat till kommunalskattens storlek och därför resulterar i ett högre avdrag för personer som är skrivna i kommuner där kommunalskatten är högre.

Saco tillstyrker förslaget.

4.2 Förstärkning av det förhöjda grundavdraget

<p>Förslag: Det förhöjda grundavdraget förstärks med 1,84 miljarder kronor. Det sker genom att det särskilda beloppet som läggs till det ordinarie grundavdraget höjs för personer med förvärvsinkomster som överstiger ca 191 200 kronor per år.</p>
--

Kommentar:

Till skillnad från jobbskatteavdraget, som är en skattereduktion, är grundavdraget en reduktion av den beskattningsbara inkomsten. Det särskilda beloppet som tillsammans med grundavdraget benämns *det förhöjda grundavdraget* ges till den som vid årets ingång har fyllt 66 år (åldersgränsen följer riktåldern och 2026 höjs den därför till 67 år). Syftet med förslaget om att höja det särskilda beloppet är att behålla

förhållandet mellan skatt på arbete och pension. Det handlar därför i första hand om en följdändring relaterat till det första förslaget i promemorian. Pension är att betrakta som uppskjuten lön och ska därför beskattas på liknande sätt. **Saco är därför positivt inställd** till förslaget.

Men att förstärka det förhöjda grundavdraget påverkar både pensions- och arbetsinkomster, vilket gör skattesänkningen bred. Att stimulera personer som kan och vill arbeta högre upp i åldrarna är viktigt i ljuset av den demografiska utvecklingen. I det avseendet kan förslaget verka i motsatt riktning via inkomsteffekten och som leder till att fler väljer att gå i pension tidigare i stället för att vara kvar i arbetskraften på hel- eller deltid. Saco instämmer dock i promemorians bedömning om att det inte handlar om några större effekter.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andrén
Välfärdsekonom